

Magnetogram ni avtoriziran!

MAGNETOGRAM
POSLANSKIH VPRAŠANJ IN ODGOVOROV
PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
NA 5. REDNI SEJI DRŽAVNEGA ZBORA

Ljubljana, 9. julij 2012

TAMARA VONTA (PS PS): Hvala lepa za besedo. Spoštovane kolegice in kolegi. Spoštovani premier. Strasbourg, 26. junij 2012. Evropsko sodišče za človekove pravice sodba o zadevi Kurić in ostali proti Sloveniji. Slovenija je v primeru izbrisanih množično kršila človekove pravice in izvajala diskriminacijo na osnovi etnične pripadnosti. Šestim pripada odškodnina in plačilo sodnih stroškov. Ljubljana, 27. junij 2012, minister Žerjav. Država za odškodnine izbrisanim nima denarja. Če bodo vsi zahtevali odškodnine, pridemo do grozljivih števil. Bruselj, 28. junij, premier Janša. Slovenija nima denarja za odškodnine izbrisanim, saj nima denarja niti za nujne potrebe. Nekje v Sloveniji, demokracija, 5. julij premier Janša. Vlada bo storila vse, kar je v njeni moči, da slovenski davkoplačevalci ne bodo plačevali ljudem, ki si ob osamosvojitvi niso želeli urediti statusa. Poznalo se bo na plačah, pokojninah, odpuščanju v javnem sektorju, skratka povsod. To je velik torpedo v slovenske javne finance. Blog, minister Gorenak: "Najprej bomo nahranili tiste državljane in državljanke, ki nimajo dohodkov, šele potem bomo razmišljali o čem ostalem. Če bi morali plačati odškodnine tudi drugim izbrisanim, bi to lahko uničilo državo, tega pa si država ne bo dovolila, vsaj pod to Vlado ne. Pri večini gre za špekulante. 'Tam kjer ni, še vojska ne vzame'". Pa tudi ta ljudska modrost ne drži. Tam, kjer ni, vojska očitno lahko še kaj vzame. Denimo Nato, ki mu nekaj dni po vseh teh izjavah obljubimo pol milijona dolarjev za pomoč afganistanskim varnostnim silam. Seveda, to so obveze Slovenije do Nata. In kakšna obveza je sodba Evropskega sodišča za človekove pravice do Slovenije? Doslej se še nobeni vladi ni uspelo izogniti obveznostim Evropskega sodišča. O tem, kakšen je vaš odnos do sodišča, naj javnost, praviloma ob ponedeljkih in sredah oceni sama. A tu gre za ugled države, za ugled članic Evropske unije, za ugled naše tako imenovane demokracije in za zapiranje oči pred dejstvi, na katera so številni opozarjali že leta. Pa to seveda ne velja le za vašo vlado. Zato me zanima: Kako in kdaj namerava Vlada Republike Slovenije uresničiti sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Kurić in ostali proti Sloveniji? Hvala za odgovor.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala za vprašanja. Hvala tudi za to zbirko citatov, lahko bi jo dopolnili še z desetimi citatov, ki so v glavnem prihajali iz iste klopi ali tam iz soseščine v preteklih letih in ko so poslanci iz te politične opcije zagotavljali, ko so sprejemali zakonodajo, ki je šla v škodo Slovenije, kako Slovenija nikoli ne bo plačevala nobenih odškodnin izbrisanim. Sodba Evropskega sodišča za človekove pravice je pač logična posledica odločitev različnih organov, različnih vej oblasti v Sloveniji in tam so ugotovitve enostavno prepisali. Tako, da kdorkoli bi tukaj kakorkoli krivil Evropsko sodišče za te odškodnine bi pač meril na napačno tarčo.

Sam osebno in stranka, ki jo vodim, si je dolga leta prizadevala, da bi tukaj sprejeli zakonodajo, ki bi omogočala, da se upravičene primere loči od neupravičenih, da se ne bi govorilo kar o neki kategoriji 25 tisočih, ki je nikoli ni bilo in da bi na ta način dejansko omogočili, da se posamični primeri presojujejo od primera do primera. Vlagali smo zakonodajo v to smer, tudi ustavne zakone. V prejšnjem mandatu je vlada, ki sem jo jaz vodil, oziroma v predprejšnjem mandatu pripravila ustavni zakon, pri katerem, če bi bil sprejet, ne bi bilo nobenih takšnih problemov in govora o odškodninah, vendar nikoli za takšne rešitve nismo mogli dobiti dvotretjinske večine.

Zdaj imamo sodbo Evropskega sodišča. Ta sodba govori o šestih posamičnih primerih. Tam je pač sodba dokončna in jo bo Slovenija morala izvršiti, v tistem delu, kjer pa sodba govori o pripravi nekega programa, kako bo reševala druge podobne probleme, pa je seveda žogica na naši strani. Treba bo vzpostaviti sistem, ki bo prvič omogočal ločevanje upravičenih od neupravičenih primerov oziroma, ki bo omogočal posamično presojo vsakega primera posebej. In drugič sistem, ki bo omogočal, da bodo odškodnine, do katerih bo očitno, kljub zatrevanju avtorjev tega projekta, da jih nikoli ne bo, ampak do odškodnin bo očitno vseeno prihajalo.

Skratka, treba je vzpostaviti sistem, po katerem bodo te odškodnine odmerjene sorazmerno z odškodninami, ki jih kadarkoli ta država plačevala, pa mislim, da tudi v nekem časovnem roku v katerem bodo prioritete jasno določene.

Naj opozorimo ta visoki zbor, da še vedno ni rešeno vprašanje materialnih oškodovancev druge svetovne vojne izpred 70 let, da cele generacije čakajo na odškodnine, da imamo vrsto sodnih odločb, na podlagi katerih ljudje še vedno niso dobili odškodnine, da imamo tudi primere posamičnih kategorij, kjer stvari še vedno niso rešene. Sicer me veseli to silno zavzemanje, na tej osnovi zatrevanje, kako je treba sodbe sodišč spoštovati, vendar pa je treba temu dodati, da je treba spoštovati potem vse sodbe. Da do odškodnin niso upravičeni samo nekateri, ki so po volji eni politični opciji. In tretjič, zelo me žalosti, da nikogar od advokatov tega projekta ne skrbi, kje bomo dobili denar za te odškodnine, kot da so žepi slovenskih davkoplačevalcev brez dna in kot da se lahko na njihovo breme nalaga karkoli kadarkoli, ko se kdo spomni.

TAMARA VONTA (PS PS): Hvala lepa. Sicer nisem dobila odgovora na vprašanje, pa bom poskusila še enkrat. Torej, ne zanima me krivda tistih, ki vas niso opozorili na to ali pa nas niso opozorili na to, da odškodnin ne bo. To je zdaj v tem trenutku, na tem mestu dejansko neumno trditi. Skratka, zdaj smo tu, kjer smo soočeni z nekimi določenimi posledicami, na katere so nekateri že vrsto let, kot rečeno, opozarjali.

Kar se tiče Evropskega sodišča in vseh sodb, je Slovenija v zadnjih letih plačala že 8 milijonov evrov odškodnin. In to je zdaj samo še en primer v vrsti teh primerov in bojim se, da ne zadnji. Izbris je velik madež za našo državo, povzročili smo krivico številnim, pa to ni moja ocena, to je ocena Evropskega sodišča za človekove pravice. Bili ste član Vlade, ki je izbris izvedla, in ves čas ste aktivno sodelovali proti popravili teh krivic. Tudi v aktualni Vladi imate ministre, ki so asistirali pri tem diskriminatornem dejanju. Pa naj spet opozorim, to ni moja ocena, to je ocena Evropskega sodišča za človekove pravice. Pa vendar z diskriminacijo nadaljujete, tokrat v primeru podobne številke, torej 26.341 upokojencev, ki so zaradi želje po lustraciji prikrajšani za pokojnino tudi do 20%, samo izbrani torej. Še več, generalni sekretar Vlade si dovoli twitt, ki bi ga drugod po Evropi stal službe. Ministrski predsednik - nič. Odvetnik izbranih je na Evropskem sodišču, to je dr. Andrea Saccucci, med drugim povedal, da je država, kadar se zgodi huda kršitev Konvencije o človekovih pravicah, obvezana izvesti preiskavo, s katero se določijo in kaznujejo odgovorni za kršitev. Zanima me: Ali boste uvedli preiskavo? Kako boste sankcionirali vse odgovorne za izbris in posledično za odškodnine, ki jih bomo plačali v primeru oziroma primerih sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mogoče kakšni od teh stavkov tistim, ki se s tem problemom ukvarjajo kakšen mesec ali pa nekaj let, zvenijo prepričljivo. Tisti, ki poznajo celotno zgodbo, še posebej tisti, ki smo bili v poslanskih klopeh več mandatov, ko se je ta zapletala in skušala razpletati, pa je to, oprostite, večinoma mlatenje prazne slabe. Prvič, Slovenija nikoli ni nikogar izbrisala na etnični osnovi, tudi nihče ni dobil stalnega bivališča na podlagi narodnosti. To ni bil nikoli noben pogoj in je takšno zatiranje mimo dejstev.

Drugič, prvi problem tako imenovanih izbrisanih se je v Sloveniji pojavil šele po letu 1994, po daytonskih sporazumih, potem, ko je bilo jasno, da bo življenje v Sloveniji bistveno boljše kot pa na ozemlju držav, ki so nastale na ozemlju bivše Jugoslavije, da so pokojnine pri nas desetkrat višje kot tam, kamor so šli tisti, ki niso hoteli slovenskega državljanstva, in potem, ko je to dobilo tudi močne politične pospeške in podporo v Sloveniji. Če vas lahko spomnim, ko se je prvič začelo govoriti, da naj bi ta problem obstajal, je celo takratni predsednik države, gospod Milan Kučan, dejal, da izbrisanih ni bilo, potem je spremenil stališče in enako so naredili tudi nekateri drugi. Slovenija je pravzaprav edina država, ki je nastala na novo in ki je brez kakršnikoli omejitev ponudila državljanstvo vsem tistim, ki so ga želeli in ki so živeli v Sloveniji. Ko so se recimo osamosvojile Baltske države tega ni bilo in vprašanje 100 tisoče rusko govorečih prebivalcev Baltske države je še vedno odprto v smislu državljanstva in številnih drugih pravic. Tako da tukaj Slovenijo postavljati na neko zatožno klop in to celo iz poslanskih klopi nacionalnega parlamenta je vendarle nekoliko preveč.

V tistih časih, ko je Slovenija nastajala je bilo potrebno odpraviti veliko administrativnih stvari, danes v šestih mesecih nismo sposobni sprejeti niti kakšnega večjega zakona. Takrat je bilo treba sprejeti celotno osamosvojitveno zakonodajo in možno je, da je prišlo do napak in to je bilo tudi jasno rečeno, zato smo vseskozi pledirali za postopke, kjer bi se upravičeni primeri, ko si nekdo ni mogel urediti statusa, ločili od neupravičenih. To se je 20 let zaviralo in danes imamo tukaj posledice. Za te posledice odgovarjajo in tudi odškodninsko, če hočete, bi morali odgovarjati, tisti, ki so to povzročili.

TAMARA VONTA (PS PS): Hvala lepa. Gospod premier. Prazno slamo torej mlati Evropsko sodišče. Upam, da se zavedate, da ste to rekli. Ampak kljub vsemu sta v vaši ministrski ekipi dve svetli izjemi, ki pa mislita, da je vendarle treba te krivice poravnati, in sicer, minister Pličanič in minister Turk. Mislim, da bi bilo prav, da našim državljanom in državljanom namesto teh populističnih in poenostavljenih izjav, ki zbujejo nove nestrpnosti se posredno nakazujete, da so prav izbrisani tisti, zaradi katerih bomo slabše živeli. Bolje bi bilo, da predstavite rešitve in dosežete prevzem odgovornosti za diskriminatorna ravnanja. Še enkrat naj povem, to ni moja ocena, to je zapisano v sodbi Evropskega sodišča. Namreč prav je, da ljudje vedo, da bomo v nasprotnem primeru, razen sramote v mednarodni skupnosti deležni še veliko višjih plačil in da v tem trenutku šolsko množenje z številom izbrisanih pravno ne zdrži. Evropsko sodišče za človekove pravice niso strici iz ozadja, upam da se s tem vsi strinjamo. Torej zahtevam, da se na podlagi 246. člena Poslovnika DZ o odgovoru premiera opravi splošna razprava. Hvala lepa.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo. Lep pozdrav. Gospodu predsedniku vlade želim postaviti vprašanje predvsem, zaradi tega, ker se srečujemo v Sloveniji z vso večjo agonijo in negotovostjo delavcev, ki nemočno čakajo na usodo svojih podjetij in ta agonija, ugotavljamo, se iz dneva v dan celo povečuje. Vlada trdi, v svojih ukrepih in tudi obiskih, ki jih ima, da to ni nekako njen problem, na katerega bi morala učinkovito odgovarjati. Vendar, če pogledamo, da gre za podjetja v vseh regijah v Sloveniji, naj samo omenim, Fructal v Ajdovščini Primorje, Papirnico v Radečah, Nolik v Kočevju, CMM Celje tudi Cestno podjetje Ljubljana, praktični ni regije v Sloveniji, kjer se ne bi podjetja srečevala z zelo resnimi težavami in seveda tudi stečajni. Tako da, želim samo spomniti, da smo Socialni demokrati, ki smo zaznali te probleme v prejšnjem mandatu sprejeli celo Zakon za reševanje Pomurja in sprejeli Program reševanja ukrepov v Pokolpju. Ta hip teh aktivnosti s strani vlade ne zaznamo.

Še posebej pa želim danes opozoriti danes tudi na področje gradbeništva, ki je nekako tudi odraz razvojne usmerjenosti vlade. Namreč ugotavljamo, da je s propadom vseh večjih gradbenih podjetij v Sloveniji propadlo tudi veliko podizvajalcev in da dela v Sloveniji dobivajo tuja večja podjetja.

Iz medijev lahko zasledimo, da zelo intenzivno gradi v Sloveniji Straabag namesto naših gradbincev. Tukaj je potrebno spomniti, da se bo tudi zaradi tega dobiček odlival iz Slovenije, tako da še tisti denar, ki ga imamo za investicije se ne bo odražal kot gospodarska rast v Sloveniji, ampak recimo v drugih tujih državah. Tudi sama statistika, če jo pogledamo, ugotovimo, da vrednost opravljenih del v aprilu leta 2012 zaostaja za več kot 14% od vrednosti teh delov ..nerazumljivo../.. recimo v aprilu leta 2011, prav tako, če pogledamo prav tekoče leto ugotavljamo, da je bilo opravljeni aprila letošnjega leta za več kot 9% manj del kot v marcu leta 2012.

Zato vas predsednik vlade sprašujem: Kako bo vlada zaščitila negotov položaj delavcev v podjetjih, ki so se znašla v težavah ter s katerimi ukrepi oziroma politikami bo pomagala posameznim panogam, ki so ključne za oživitev gospodarstva? Hvala.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala lepa za vprašanje. Tako na hitro izračunano od 10. februarja, ko je prisegla ta vlada pa do danes v Sloveniji beležimo približno nullo rast na področju zaposlovanja in brezposelnosti, se pravi, da je bilo približno toliko delovnih mest, kolikor smo jih izgubili v tem času tudi ustvarjenih. Žal pa smo v prejšnjih treh letih, gospod Veber, v Sloveniji izgubili 100.000 delovnih mest in še nekaj. Ob koncu mandata vlade 2004-2008 je bilo v Sloveniji manj kot 70.000 brezposelnih, poleg tega smo takrat tisto leto izdali še blizu 100.000 delovnih dovoljenj za tujce. Danes oziroma ob koncu mandata Pahorjeve vlade je v Sloveniji delalo 100.000 ljudi in manj, najmanj 100.000 ljudi manj kot pa ob začetku mandata. Toliko glede tega, kdaj smo opazili te probleme.

Drugo. Vsa gradbena podjetja oziroma večina gradbenih podjetij je propadla v zadnjih treh letih oziroma v prejšnjih treh letih glede na to, da ni bilo investicijske aktivnosti, kljub temu, da se je Slovenija enormno zadolževala. Če bi vsaj del teh silnih milijard, s katerimi smo podvojili naš državni dolg, namenili za investicije, potem večina gradbenega sektorja zagotovo ne bi propadla razen tistih, ki so propadli zaradi špekulacij pri samem lastninjenju, kar je druga zgodba. Odkar ta vlada deluje, se trudi predvsem v smeri izboljšanja pogojev gospodarjenja s končnim ciljem povečanja delovnih mest, števila delovnih mest v gospodarstvu. Vsako novo delovno mesto v gospodarstvu, to sem za to govornico oziroma v teh klopeh že velikokrat povedal, je majhen vendar zelo pomemben korak za izhod iz krize.

Še ta mesec boste poslanci Državnega zbora obravnavali drugi paket ukrepov za rast, vrsto zakonov, s katerimi želimo izboljšati slovensko poslovno okolje, izboljšati okolje s povečanjem domačih in tujih investicij, kajti samo nove investicije v gospodarstvu bodo lahko prinesle nova delovna mesta, s tem se bo povečala tudi socialna varnost zaposlenih in s tem bomo preko prispevkov, ki jih vsak zaposleni, vsi redno zaposleni plačujejo, zbrali tudi več sredstev v javne blagajne za solidarnost.

V okviru naporov za podpis novega socialnega sporazuma se pogajamo s socialnimi partnerji tudi za spremembe delovnopravne zakonodaje, na podlagi katerih bomo lahko odpravljali določene anomalije, o katerih ste govorili, predvsem pa izenačili pravice zaposlenih v tej državi, ki so zdaj neizenačeni, imamo dve kategoriji zaposlenih oziroma tri kategorije. Tisti, ki so zaradi stečajev na robu izgube zaposlitve ali celo že preko, kar je najtežji problem, potem imamo kategorijo zaposlenih za določen čas, ki se stalno podaljšuje in imajo bistveno manj pravic kot tisti, ki so zaposleni za nedoločen čas.

Tako da imamo danes v Sloveniji pravzaprav prvo in drugorazredne zaposlene. Prvorazredne predvsem v javnem sektorju, kjer je večina zaposlitve za nedoločen čas in drugorazredne, predvsem v gospodarstvu, kjer so praktično vse nove zaposlitve zaradi rigidnosti zakonodaje za določen čas. In tukaj se dejansko ustvarja diskriminacija, ki jo skušamo z izpogajanjem osnov za spremembo delovno-pravne zakonodaje odpraviti. Skušamo, trudimo se, da bi uvedli tako imenovano stanje v katerem bo delovno mesto manj zaščiteno, bo pa socialna varnost tistega v primeru, če delovno mesto izgubi, večja in bo predvsem možnost, da se dobi novo delovno mesto, bistveno večje pravice, ki izhajajo iz delovnega razmerja, pa se bodo povečevale glede na število let zaposlitve, tako da ne bo te diskriminacije odvisne od tega ali delaš za določen ali za nedoločen čas.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala. Seveda bom zahteval dopolnitev, kajti glede na pereč položaj, negotov položaj delavcev, sem vendarle pričakoval konkretnější odgovor s strani predsednika vlade in želim ga samo še enkrat spomniti, glede zadolževanja, predvsem na področju gradbeništva. Tudi odločitev vlade, vaše vlade, gospod Janez Janša, iz leta 2004-2008, da se s povečanjem kreditirane gradnje avtocest drastično posegli v to, da je po zaključku gradnje avtocest gradbeništvo bilo v nemogočem položaju, kajti enostavno s tako veliko tehniko, s tako velikim obsegom zaposlenih ni moglo preživeti, ker ni bilo pripravljenih projektov. In dejansko bi si želel z vaše strani, da bi navedli, da imate pripravljene projekte, in da je tisto, kar pravzaprav nas lahko pospešeno reši z gospodarske krize.

Žal pa ugotavljam ponovno, da želite še zmanjšati pravice delavcev oziroma pravno zakonodajo, ne razmišljate pa o investicijah. To je razvidno tudi iz izvrševanja proračuna za leto 2012, saj če pogledamo, je državni proračun od januarja do maja 2012 realiziran na vsega v višini 24,75 planiranih investicijskih odhodkov oziroma 183 tisoč 175 milijonov evrov od 739 sicer planiranih investicijskih odhodkov za investicijske transferje. Še posebej nas pa pri tem skrbi, ker smo zasledili, da nimate prioritete, da je pravzaprav železniška proga Koper-Divača nekaj kar vas ne zanima več in vas zanima gradnja Koper-Trst. Torej ne samo, da slabite naše gospodarstvo, želite se pravzaprav povezati očitno tudi preko italijanskih železnic in s tem oslabiti tudi Luko. Zato vas predsednik sprašujem: Ali ste v stanju resnično tako zmedeno politiko spraviti v red? Hvala.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Včasih človek kljub resni situaciji težko ostane resen. Gospod Veber, vi nam očitno, da v prvi polovici leta nismo izpolnili proračuna za leto 2012, v katerem je vaša vlada planirala za več kot 20% več sredstev kot se jih je sploh zbralo, za 2 milijardi več in smo morali to potem z rebalansom urgentno popravljati. Enako logiko vidim v tem očitku, da nas ne zanima drugi tir. Sedaj, vas je očitno zanimal v prejšnjem mandatu, pa ni bila nobena lopata zasajena, nič se ni zgodilo. Premalo je, da nekoga nekaj zanima, treba je to tudi narediti. Problem z načrtom za drugi tir je pač investicija, ki je izjemno draga, z desetimi kilometri tunelov in tega denarja očitno niste izbrali v treh letih, mi ga pa zdaj v treh mesecih tudi nismo, ampak to je še vedno prioriteta, ki jo pa bomo skušali realizirati v okviru možnosti. Kar se tiče pa železniške proge Divača-Trst, je to v naših zavezah do evropskega transportnega omrežja, ki ste jih tudi vi v prejšnjem mandatu nekajkrat obnovili in podpisali, ampak je to časovno pač kasneje in ne gre za alternativo.

Glede konkretnih ukrepov. Poglejte, jaz vam tukaj ne morem obljubiti, da bo ta vlada ravnala enako kot je prejšnja, ko je plačevala ljudem zato, da so ostajali zaposleni, vendar da niso delali. Denar, ki je bil ali pa ni bil za to na voljo, skratka denar, ki ste si ga sposodili, je že porabljen, mi ga nimamo več. Tisti evro lahko porabiš enkrat. Tako, da tega se pač ne da narediti. Če ste mislili, da manjkajo ti konkretni ukrepi. Mi si želimo, da ne bomo umetno zmanjševali problema in zgolj kupovali socialni mir, ampak da bomo dejansko prišli do tega, da bo gospodarstvo sposobno ustvarjati nova delovna mesta, da bo dobilo dovolj manevrskega prostora na podlagi ukrepov, ki so bili že sprejeti za olajšave pri investicijah, na podlagi ukrepov, ki, kot sem dejal, jih boste obravnavali še ta mesec, izboljšujejo slovensko okolje tudi za tuje

investicije, da gospodarstvo pač ponovno zadih. In res je, do tega ne bomo prišli drug teden, niti drug mesec. Trajalo bo nekaj časa, da se zalije ta puščava in da iz te suše nekaj pride. Vendar so edino to koraki, ki vodijo v rešitev. Tiščanje glave v pesek, sposojanje denarja za to, da financiraš nekaj, da se kriza ne vidi, to smo poskušali zadnja tri leta in vidite, kje smo.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo. Zagotovo imam postopkovni predlog. V skladu z drugim odstavkom 246. člena Poslovnika prosim, da Državni zbor opravi razpravo o, po mojem mnenju, neustreznem odgovoru predsednika vlade gospoda Janeza Janše. Naj vas spomnim, gospod predsednik, da ste še takrat v tistem prvem mandatu z gospodom Podobnikom razglasila, da boste zasadili lopato na tretji razvojni osi na sestanku v Velenju. Koliko let je že od tega, pa tiste lopate ni. Očitati, da prejšnja vlada ni imela interesa in prioritete je nekorektno.

Kajti, resnično smo zelo jasno povedali, da izgradnja železniške infrastrukture za prejšnjo vlado zelo velika prioriteta, pomembna prioriteta. In mnogi postopki so seveda tudi v to smer stekli. Zato nas preseneča, da se odpovedujete praktično projekta Koper-Divača. Res je, da je bilo potrebno v tem skrajšanem obdobju, ki smo ga imeli na razpolago izpeljati številne postopke za umestitev v prostor. Velik del pa seveda se je nanašal ravno na reševanje sporov z agrarno skupnostjo, v katerem, naj vas spomnim, oblika delovanja je pač sprejeta bila še v času Demosove vlade na način, da oteži pridobivanje soglasij številnih lastnikov, solastnikov teh parcel, ki živijo širom po svetu. Bolje bi bilo, če bi takrat vezali zakon na hišno številko naselja in agrarne skupnosti bi še danes funkcionirale, pa tudi investicije bi seveda lahko iztekale.

Ampak pogledjte, predsednik, jaz resnično nekako s presenečenjem spremljam vaše odgovore na to perečo temo, tako razvoja gradbeništva, kot tudi sicer reševanja delovnih mest. Namreč, zakaj govorim o zmedenosti vaših rešitev? Če samo vzamemo primer Primorja, iz vsega 20 milijoni evrov dokapitalizacije Primorja bi zagotovo zmanjšali obremenitev državnega proračuna, katerega ocenjujemo, bo zaradi številnih izgub delovnih mest celo blizu 160 milijonov evrov. Torej, namesto, da bi rešili podjetje, ohranili velikega pomembnega gradbenika, dodatno obremenjujemo proračun s 160 milijoni evrov. In to je tisto, kar pravzaprav boli, ker ne čutimo teh pravih učinkovitih rešitev. In zato mislim, da je resnično potrebno opraviti okoli tega resno razpravo. In upam, da bomo dobili večino v parlamentu. Hvala.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Predsednik, kam naj o opredelitvi družbene odgovornosti umestim delo vaše vlade? V tekmovanju vitkosti države ste spregledali kaj vitkost pomeni za socialno državo, za programe javnih služb, vprašljiva je celo varnost državljanov in državljanov naše države. Pozitivna Slovenija je nasprotovala ostrim rezom v nedotakljive postavke. Danes je jasno: mega varčevalni zakon ne prizanaša niti socialno najbolj ranljivim, upokojencem, dijakom, študentom, mladim družinam, invalidom, brezposelnim in prejemnikom socialne pomoči. Vaša neoliberalna doktrina pogloblja družbeno neenakost, spoštovan predsednik. Slovenija je lani dobila pomoč za hrano socialno ogroženim iz Evropske unije, v vrednosti sto šestdeset tisoč evrov. Ta znesek se je v letošnjem letu povišal za dobrih dvanajstkrat, na dobrih 2,5 milijona. Za toliko se je v enem letu poglobila revščina. To ni dobrohotnost Evropske unije.

V Sloveniji je šestinpetdeset tisoč oseb, ki imajo pod dvesto evrov mesečnih dohodkov, če je lani v revščini živelo dvesto triinsedemdeset tisoč ljudi jih letos po ocenah, pod pragom revščine živi že pol milijona. Vlada je dodatno zarezala v pravice, v transfere, ki so pomembni ravno z vidika zagotavljanja varnosti socialno ogroženih. Uraden podatek ZPIZ-a, blizu 40 % upokojencev prejema pokojnino nižjo od petsto evrov, četrtnina slovenskih upokojencev živi pod pragom revščine. Negativne posledice, vaše varčevalne histerije, spoštovani predsednik, so utrpeli tudi upokojenci s pokojninami pod pragom revščine, ta je določen pri šeststotih evrih.

Nadalje, nižje pokojnine je prejšnji mesec prejelo šestindvajset tisoč tristo enainštirideset oseb. Tem političnim izbrancem ste odvzeli tudi do 25 % dohodkov, kar četrtno. Ali še vedno ocenjujete, da gre za nujne in pravične varčevalne ukrepe in ne nazadnje kakšni so pozitivni učinki za ljudi, to vas sprašujem? Latvija se je varčevanja lotila na podoben način, Ustavno sodišče je naložilo zahtevek za vračilo sto štirideset milijonov evrov, z obrazložitvijo, znižanje pokojnin pomeni kršitev posameznikove pravice do socialne varnosti in načela pravne države.

Se zavedate, predsednik, da ljudi v naši državi v 21. stoletju delite na želene in neželene, da povzročate nove krivice, da ne rečem, da ste greste neke vrste tiho lustracijo. In kaj boste storili predsednik, ko bo Ustavno sodišče upokojencem razsodilo v prid. kolikor mi je znano je trenutno na Ustavnem sodišču že petnajst zahtevkov na podlagi zakona o uravnoteženju javnih financ.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala lepa. Odkar je ta Zakon o uravnoteženju javnih financ uveljavljen, o varčevalni histeriji govorijo predvsem tisti, ki jim nič ne manjka, dočim tisti, ki so dejansko na robu preživetja, tako kot ste dejali, v glavnem razumejo, da je v situaciji, v kateri je Slovenija potrebno zategniti pas in se truditi za to, da lahko začetek spravimo skupaj s koncem.

Če tega zakona ne bi sprejeli in bi tako kot je vaš poslanski kolega pri prejšnjem vprašanju napeljeval, tudi ta vlada trošila za 20 % več proračuna kot pa bi zbrali prihodkov potem konec leta Slovenija dejansko ne bi bila več socialna država, ne bi mogli zagotavljati socialnih transferov, niti pokojnin, ne tistim, ki imajo pokojnine pod petsto evrov ne tistim, ki majo pokojnine nad petsto evrov.

Vlada je vložila veliko naporov v to, da je bil ta zakon o uravnoteženju javnih financ sestavljen tako, da je šlo za veliko število ukrepov, ki so v seštevku dali rezultat posamično pa niso zarezali globoko še posebej ne tam kjer so prihodki majhni.

Zato smo uveljavili cenzuse, dodatkov niso izgubili tisti, ki imajo najnižje pokojnine oziroma prejemke in ta zakon in to se tukaj v opoziciji v klopih zelo rado pozablja, je bil usklajen s socialnimi partnerji. Prvič v Slovenji se je zgodilo, da se je nek zakon, ki je dejansko zdaj po svojem vplivu varčevalni, če hočete, ki je zarezal v prejemke, bil usklajen s socialnimi partnerji. Z obema partnerjema v ekonomsko socialnem svetu, na koncu tudi s tistimi panožnimi sindikati, ki se prej pri usklajevanju niso pridružili socialnemu dialogu oziroma so imeli svoje stališče. Zato tudi ni bilo referendumskih zahtev.

V Sloveniji smo imeli doslej referendum o vsem mogočem, o lastninjenju zavarovalnic, o umetnem oplojevanju in tako naprej, tukaj pa je šlo za zelo pomemben zakon in ni bilo te zahteve, ni bilo te blokade, zaradi tega, ker so tisti, ki zastopajo kategorije, ki ste jih prej skušali vzeti v bran, dejansko vključeni v ta socialni dialog, ker je prišlo do usklajevanja in kjer je prišlo na koncu tudi do dogovora. Pri zakonu, kot je bil ta in ki posega na številna področja ravno zato, da nikjer ne bi zarezali preveč se določene posledice lahko pokažejo šele po tem, ko se uveljavi tudi tukaj, se zdaj kažejo nekateri učinki pri posamičnih členih, ki morda niso bili predvideni, Vlada to spremlja in bo vložila tudi popravke tam, kjer grede ti učinki preko tega kar je bilo predvideno v samem namenu zakona, vendar je treba prej dokončno oceno vendarle nekoliko počakati in se predvsem tudi zavedati, da brez tega zakona danes Slovenija ne bi več normalno dihala in jeseni bi se lahko pripravili na izjemno težke razmere.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Predsednik, ne kazati s prstom na sindikate. Pozitivna Slovenija vas je v tem Državnem zboru rotila: Ne sprejemajte tako pomembnega zakona, ki posega v 44 področnih zakonov po hitrem postopku. Takrat ste se nam nasmihali, posledice pa so danes tu in posledice so boleče za državljanke in državljane.

Ko govorite o tem, da je treba zategniti pas na vseh področjih, sprašujem vas, kdo zateguje pas? Upokojenci. Minister vaše vlade je dejal, da se bo Nova Ljubljanska banka dokapitalizirala iz lastnih rezerv, z denarjem, ki je naložen v Kadu. To je denar od slovenskih pokojnine. In minister, dovolite, s tem zakonom oziroma s temi ukrepi povzročate nove krivice. In jaz ne verjamem, da gre za naključje, ker preprosto ne verjamem v naključja. Povzročate nove krivice. Pokojnine ste znižali žrtvam nacizma in fašizma, ne pa tudi žrtvam komunizma. Pokojnine ste znižali vrhunskim športnikom, ne pa tudi duhovnikom. Pokojnine ste znižali delavcem bivših republik Jugoslavija oziroma delavcem, ki so delali v bivših jugoslovanskih republikah, ne pa tudi tistim našim delavcem, ki so delali na primer v Nemčiji. In to so dodatne krivice, ki jih povzročate zavestno. Verjamem, da z zelo jasnim političnim ozadjem.

Ko govorite o varčevanju, predsednik, samo prioritete si je treba izoblikovati. Ali so prioriteta slovenski upokojenci, mlade družine ali je prioriteta Nato. Prejšnji teden ste se nasmihali, ko ste Afganistanu podarili pol milijona evrov slovenskega davkoplačevalskega denarja. Je to pravično?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Če smo zdaj prišli do Nata je treba povedati, da je pol milijona ameriških dolarjev za afganistanske varnostne sile po umiku Nata leta 2014, drugi najmanjši prispevek, ki ga dajo države članice Nata. Mnoge države, tudi revnejše in manjše od nas, dajo večji prispevek in tudi mnoge države, ki niso članice Nata dajejo za to, da bo Afganistan lahko sam skrbel za lastno varnost, bistveno večja sredstva. Torej, preden se tako operira s temi evri, je treba pogledati kontekst. Tisti, ki misli, da je zagotavljanje varnostni izven Nata cenejše, pač lahko predlaga referendum, dve tretjini Slovencev se je odločilo za Nato na referendumu, dvotretjinska večina in s tem smo prevzeli tudi določene obveznosti. in ta prispevek ne povečuje, ampak zmanjšuje slovenske obveznosti, kar se tiče Afganistana.

Ko gre za upokojence, vlada ni naredila krivice. Če je kakšna krivica v našem pokojninskem sistemu, je od prej oziroma so se te krivice nabirale tekom različnih posebnih zakonov, izjemnih pokojnin in tako naprej. Imamo 53 kategorij, kjer se posebni dodatki plačujejo iz proračuna. Niso pa posledica vplačanih prispevkov, tako imate v tistem, k kar ljudje štejejo za pokojnino, pa to vedno ni. Nekaj 100 tisoč slovenskih upokojencev, ki imajo, ki so delali polno delovno dobo, pa imajo pokojnine nižje od 600, pa tudi 500 evrov, pa so delali 40 let, ženske pa 38 let. In imate druge kategorije ljudi, ki so delali pol manj, pa so bili upokojeni pod posebnimi pogoji, pa imajo danes 2000 evrov pokojnine. V ta del smo posegli. Vendar je bil tudi tukaj določen cenzus, tako da tudi nihče iz te kategorije ni padel pod ta cenzus 600 in še nekaj evrov. Tako, da bo treba na ta zakon gledati tudi z vidika situacije, ki smo jo podedovali in prakse, ki smo jo reševali. Ne zdaj samo gledati učinke tega zakona, koliko je kdo izgubil. Treba je pogledati tudi, koliko je kdo imel prej in na podlagi česa, na podlagi tega, da je dela in plačal, na podlagi tega, ker se mu je nekaj priznalo.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Hvala lepa še enkrat. Tudi sama bom skladno s poslovníkom prosila, da me podprete v moji zahtevi, da se o odgovoru predsednika vlade na seji državnega zbora opravi širša razprava. To, kar počne predsednik vlade, pravim, da je moralni hazard. Posledice dejanj predsednika vlade, vlade kot celote nosijo ljudje, državljanke in državljani. In, če hočete škodljive posledice delovanja predsednika vlade, so vidne tudi navzven, v Financial Times-u danes piše, kako je Janez Janša prenapihnil zgodbo o resnosti slovenskih financ. Jaz se bojim, da bomo finančno škodo tega početja plačali vsi. Žalostno je, da je predsednik, ko je v odgovoru na moje poslansko vprašanje poskušal nekako opravičiti početje vlade okoli tega megavarčevalnega zakona začel najprej opravičevati pomoč Afganistanu. Ni zaveza Nata. Mi smo bili prisiljeni, da smo dali pol milijona evrov Afganistanu. Zavezani pa smo, da poskrbimo za državljanke in državljane naše države.

Za tiste, ki jim je zakon o uravnoveženju javnih financ namerno povzročil krivice. Verjamem, da gre za zelo jasno politično ozadje, ki ste mimogrede napovedali že leta 2008. Še enkrat bom dejala, pokojnine ste znižali žrtvam nacizma in fašizma, ne žrtvam komunizma. Pokojnine ste znižali vrhunskim športnikom, ki so ponesli ugled in ime Slovenije v svet. Ne pa tudi duhovnikom in ne nazadnje pokojnine ste znižali delavcev v bivši jugoslovanskih republikah, ne pa tudi delavcem, našim delavcem, ki so delali drugje.

In dovolite predsednik vlade, da boste morda lažje razumeli, kako resna in boleča je situacija ali pa krivična, če hočete. Pismo, gospoda dr. Rudolfa, dovolil je, celo prosi, da omenim njegovo ime. Po končani Srednji tehniški šoli v Ljubljani leta 1949 sem prejel odlok Republike Slovenije, da moram iti v pomoč Republiki Bosni in Hercegovini v rudnik lignita Kreka proti moji volji. Proti tej odločbi ni bila možna pritožba. Upokojil sem se leta 1995. Prejšnji mesec sem dobil obvestilo o znižanju pokojnine, zato, ker sem eno leto prisilno delal v Bosni, kot slovenski državljan. Za 51,53 evra. Glede na vse omenjeno, berem naprej, sem tako dvakrat kaznovan, kar je ponižujoče, nekorektno in nemoralno.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala za besedo spoštovane kolegice in kolegi. Ministri, spoštovani predsednik vlade.

Po tem, ko nam je v zadnjih mesecih uspelo zajezi nevzdržen trend zadolževanja naše države in vsaj za silo stabilizirati javne finance. Ko v poslanske klopi prihaja že drugi paket zakonov, za katere se nadajamo, da bodo posredno ali pa neposredno pomagali gospodarstvu, in ko se vse sile usmerjajo v priprave na sanacijo bančnega sistema, ki je nujni temelj gospodarske rasti, pa državljanke in državljani od nas pričakujejo še nekaj več. Želijo namreč vedeti, kaj in kje je šlo tako narobe, da smo se znašli v situaciji, ko moramo posegati po tako ostrih ukrepih, ki jemljejo tudi kakšno že pridobljeno pravico, težko priborjen dodatek in še kaj. Predvsem pa jih zanima, kdo so ti ključni posamezniki, ki so zlorabili svoje položaje, sprejemali tako neodgovorne in nepremišljene poteze, da sedaj zaradi posledic njihovih dejanj trpi celotna država. Dobro namreč vemo, da z izčrpanjem slovenskih podjetij s katastrofalnimi poslovnimi odločitvami predvsem v državnih podjetjih z milijardami slabih kreditov slovenskih bank stojijo tudi konkretne osebe, konkretna imena, ki pa do sedaj niso nosila prav nobene odgovornosti za svoje odločitve. Posledica dejstva, da pri nas le redkokateri sodni proces s področja gospodarskega kriminala dobi pravočasen in tudi pravičen epilog, pa je, da državljanke in državljani nimajo več nobenega zaupanja, ne v politiko, ne v njeno poslanstvo, ne v Vlado, ne v nas, poslanke in poslance, ne v državo. Zato vas, spoštovani predsednik Vlade sprašujem: Kakšne ukrepe bo sprejela Vlada, da bo opravljenih še več revizij in odprtih še več preiskav o neodgovornem in nezakonitem ravnanju v preteklosti na področju gospodarskega kriminala, korupcije in finančnih prevar, ter kaj lahko pričakujemo pri spremembah zakonodaje s področja pravosodja, da bodo omogočeni hitrejši in učinkovitejši postopki od vložene obtožnice do končnega epiloga v obliki izrečene obsodilne sodbe? Hvala lepa za odgovor.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala lepa za vprašanje. Ne samo vi, tudi slovenska javnost si ta vprašanja zelo umestno postavlja, še posebej v času, ko je jasno, da bo treba vsaj delno izvesti sanacijo slovenskih bank z davkoplačevalskim denarjem, tako ali drugače. Pri številnih živečih generacijah obstaja še spomin na tisto prvo sanacijo v začetku 90. let, ko so manjkale milijarde takratnih mark v slovenskih bankah, ko smo to pokrili davkoplačevalci iz lastnega žepa, vendar za tiste luknje nihče ni odgovarjal. Nasprotno, večinoma so ljudje, ki so tiste luknje zakrivali, še naprej vedrili in oblačili v slovenskih bankah, in danes smo ponovno pred to situacijo. Ni popolnoma enaka. Veliko ali pa znaten del slabih naložb oziroma slabih kreditov imajo slovenske banke enostavno zaradi tega, ker številna podjetja, ki so te kredite najela, zaradi gospodarske krize niso bila sposobna teh kreditov več vračati, šla so v stečaj, so propadla, ne da bi bila tu zadaj kakšna mahinacija z lastninjenjem ali kaj podobnega.

Seveda pa je veliko kreditov bilo podeljenih, in to so v veliki meri tudi že znane zgodbe, na podlagi medsebojnih poznanstev, klientelizma, na podlagi tega, da je nekdo dvignil telefon in da je nekdo na drugi strani odobril kredit brez zavarovanja, brez tega, da bi danes za tistimi milijoni stalo karkoli realnega, kar bi se lahko unovčilo kot terjatev. In te primere morajo pristojni organi zelo resno in po mojem mnenju tudi prioriteto obravnavati, ker gre v tem trenutku zagotovo za prioritete primere. V Sloveniji je to samo deloma v vladni pristojnosti, ki pripravlja spremembe Zakona o kazenskem postopku, kjer se bodo roki skrajšali in kjer bo tudi preiskava lahko bolj učinkovita, vendar je še vedno glavno breme na ramenih tistih institucij, ki potem vse skupaj izvajajo.

Ena takih institucij je državno tožilstvo. Na podlagi zakona bi moral generalni državni tožilec že januarja letos določiti prioritete pri pregonu kriminala v Sloveniji. To se januarja ni zgodilo, se je pa zgodilo, 27. 6. 2012 in generalni državni tožilec je pač pred dobrim tednom določil tri prioritete. Prvič, prednostno bodo tožilstva obravnavala kazniva dejanja, kjer so hudo kršene pravice delavcev in ranljivih skupin ljudi, kar je v redu. Drugič, kjer so storilci, nosilci javnih funkcij, kar je seveda tudi v redu. Tretjič, kjer so izpolnjeni pogoji za začasno zavarovanje in odvzem premoženja nezakonitega izvora, kar je tudi v redu. Ampak med temi tremi ključnimi prioritetami te prve, po mojem mnenju, ki bi morale biti pa ni. Absolutno prednost ali vsaj med temi prioritetami bi morala biti tudi preiskava kaznivih dejanj, zaradi katerih imamo v naših finančnih institucijah danes velike luknje. Tako da tudi iz tega mesta pač apeliramo na vse pristojne, da se tega problema zavejo, da dopolnijo te prioritete in da se dela tudi redno lotijo. Brez tega se bojim, da ne ta vlada ne ta državni zbor in ne druge institucije v državi ne bodo imele nobene moralne teže, ko bodo sprejemale ukrepe, ki so pa potrebni za to, da mi saniramo naš finančni sistem.

Glede na to, kar je bilo malo prej povedano. Naš problem ni to, kar piše v Financial Times. V Financial Times-u je včeraj tudi pisalo, da je glavni problem Evrope Nemčija, ne pa Grčija. Naj razume, kdor to more. Naš problem je, tisto kar dejansko manjka v naših financah, tako v javnih kot v bančnih, to je naš dejanski problem in zaradi tega nas bo bolela glava. Za reševanje tega problema je potrebno pripraviti rešitve. Ugotavljanje odgovornosti je tukaj zelo pomemben del te rešitve. Če tokrat Slovenija ne bo sposobna ugotoviti posamične odgovornosti za to stanje in je tudi posamično sankcionirali, potem boste vi ali pa vaši nasledniki čez kakšnih 10 let lahko ponovno pred enakim problemom, samo še nekaj več milijard bo manjkalo.